

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
Instructional Leadership of School Administrators
under the Surin Primary Educational Service Area Office 3**

ดวงเดือน ปานเพชร¹ และอภิสิทธิ์ บุญยา²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Duangduen Panphet¹ and Apisit Boonya²

Nakornratchasima College

Corresponding Author's E-mail: apisit@nmc.ac.th

(Received: 29 April, 2026; Edit: 12 August, 2026; accepted: 12 August, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งหมด 162 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร อยู่ในลำดับที่หนึ่ง
2. ผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

คำสำคัญ : การบริหารการศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, สุรินทร์

Abstract

The purposes of this research were: 1) to examine the level of instructional leadership of school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, and 2) to compare instructional leadership of school administrators classified by gender, educational attainment, and work experience. The sample consisted of 162 school administrators working under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, selected based on Krejcie and Morgan's (1970) sample size determination table. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00, and a reliability coefficient of 0.85. Data were analysed using percentage, mean, standard deviation, and independent samples t-test.

The findings revealed that:

1. The overall level of instructional leadership of school administrators was at a high level. When considering each aspect, curriculum coordination was ranked the highest.

2. The comparison results indicated that school administrators with different gender, educational attainment, and work experience did not differ significantly in overall or individual aspects of instructional leadership. This suggests that these personal factors do not influence differences in instructional leadership among administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3.

Keywords : Educational Administration, School Administrators, Instructional Leadership, Surin

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมอย่างก้าวกระโดด ระบบการจัดการศึกษาทั่วโลกจึงต้องเผชิญกับแรงกดดันในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับบริบทใหม่อย่างรอบด้าน (Horng & Loeb, 2010) การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติจึงมุ่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้สถานศึกษาเป็นกลไกหลักในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (สุริย์รัตน์ นามดาว และจารุวรรณ แก่นทรัพย์, 2568) ในบริบทดังกล่าว “ผู้บริหารสถานศึกษา” จึงนับเป็นตัวแปรเชิงยุทธศาสตร์ที่มีบทบาทชี้นำทิศทางและความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่บทบาทของผู้บริหารจำเป็นต้องเปลี่ยนผ่านจากการเป็นผู้จัดการงานธุรการไปสู่การเป็น “ผู้นำทางวิชาการ” (Instructional Leadership) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้การสอนอย่างเป็นระบบ (Hallinger & Murphy, 1986) ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมทางวิชาการและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืนภายในสถานศึกษา (Hallinger, 2015)

ภาวะผู้นำทางวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร และการนิเทศการสอนของครู แนวคิดของ Hallinger & Murphy (1986) รวมถึง Hallinger (2015) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถกำหนดพันธกิจด้านวิชาการที่ชัดเจน บริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขณะที่ Horng & Loeb (2010) เสริมว่าผู้นำทางวิชาการในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการสนับสนุนครูผ่านการสร้างระบบและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง หากผู้บริหารขาดบทบาทดังกล่าว ย่อมส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนขาดทิศทางและไม่บรรลุเป้าหมาย

อย่างไรก็ตามจากการศึกษางานวิจัยในบริบทประเทศไทยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านภาระงานบริหารทั่วไปและงบประมาณ ส่งผลให้บทบาทด้านวิชาการถูกลดความสำคัญลง (สุริย์รัตน์ นามดาว และจารุวรรณ แก่นทรัพย์, 2025) อีกทั้งการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนยังขาดความต่อเนื่องและเป็นระบบ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติจริงในห้องเรียน (จุฬาลักษณ์ ปู่ทอง, 2025) สอดคล้องกับผลการศึกษาของเสาวลักษณ์ ชินวงศ์ (2025) ที่พบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งมีลักษณะพื้นที่ที่หลากหลายทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อน ทั้งในด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาครูให้ทันต่อเทคโนโลยี และการบริหารจัดการภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด รายงานการติดตามคุณภาพการศึกษาพบว่าความเข้มแข็งของงานวิชาการในแต่ละสถานศึกษายังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะบทบาทด้านการนิเทศและส่งเสริมวิชาการของผู้บริหารที่ยังขาดความต่อเนื่องในบางแห่ง ปัญหาดังกล่าวยิ่งชัดเจนในโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงรุกในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

การส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยฐานรากของการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารที่แสดงบทบาทผู้นำทางวิชาการอย่างเด่นชัดจะสามารถสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้แก่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เสาวลักษณ์ ชินวงศ์, 2025) อีกทั้งยังสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม (จุฬาลักษณ์ ปู่ทอง, 2025) สอดคล้องกับแนวคิดสากลที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการกำกับ สนับสนุน และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในห้องเรียน (Hallinger, 2015)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ จึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในมุมมองของครูผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีคุณค่าในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดสากล และตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพพร้อมเผชิญความท้าทายในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งหมด 281 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งหมด 162 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเชิงโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมตัวแปรสำคัญ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งพัฒนากรอบแนวคิดตามทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ทั้งนี้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Best & Kahn ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการวัดความคิดเห็นและการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับอย่างชัดเจนตามหลักการของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2550) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปวิเคราะห์เชิงสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ เพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรงและเชื่อมั่น สามารถสะท้อนข้อมูลได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ โดยเริ่มจากการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนของสำนวนภาษา ก่อนปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในระดับที่ยอมรับได้ ภายหลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่

ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ซึ่งพบว่ามีความเท่ากับ 0.85 อันสะท้อนถึงระดับความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและมีแบบแผนที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อันเป็นการดำเนินการตามระเบียบและสร้างค่าน่าเชื่อถือในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 162 ชุด โดยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ และติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วนจำนวน 162 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สะท้อนถึงความร่วมมือที่ดีของกลุ่มตัวอย่าง ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับอย่างละเอียด ก่อนนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ด้วยค่าความถี่และร้อยละ จากนั้นวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2550) นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามเพศด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

(n=162)					
ด้าน ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.47	0.45	มาก	3
2	ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.44	0.43	มาก	6
3	ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู	4.38	0.37	มาก	9
4	ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.71	0.36	มากที่สุด	1
5	ด้านการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.40	0.39	มาก	7

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
3					
6	ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.38	0.24	มาก	8
7	ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	4.20	0.30	มาก	11
8	ด้านการจัดสิ่งมีสิ่งจูงใจให้กับครู	4.46	0.27	มาก	4
9	ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.29	0.32	มาก	10
10	ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านการวิชาการ	4.45	0.39	มาก	5
11	ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.47	0.20	มาก	2
รวม		4.47	0.45	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$; S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.71$; S.D. = 0.36) ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.47$; S.D. = 0.45) ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$; S.D. = 0.20) ด้านการจัดสิ่งมีสิ่งจูงใจให้กับครู ($\bar{X} = 4.46$; S.D. = 0.27) ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.45$; S.D. = 0.39) ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.44$; S.D. = 0.43) ด้านการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.39) ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.37) ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.24) ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.29$; S.D. = 0.32) ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.20$; S.D. = 0.30) ตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	(n = 72)		(n = 90)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.25	0.47	4.30	0.45	-0.72	.471
ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.22	0.50	4.28	0.44	-0.89	.375
ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู	4.20	0.52	4.24	0.48	-0.56	.579
ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.18	0.49	4.26	0.46	-1.10	.271
ด้านการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.24	0.46	4.29	0.43	-0.78	.435
ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.21	0.51	4.23	0.47	-0.30	.765
ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	4.27	0.48	4.33	0.42	-0.98	.329
ด้านการจัดสิ่งมีสิ่งจูงใจให้กับครู	4.15	0.53	4.20	0.50	-0.61	.543
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.23	0.49	4.27	0.46	-0.64	.522
ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.19	0.52	4.25	0.47	-0.84	.402
ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.17	0.51	4.22	0.48	-0.70	.485
รวม	4.21	0.48	4.26	0.44	-0.92	.358

จากตารางที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีเพศต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	(n = 133)		(n = 29)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 1	4.64	0.23	4.49	0.33	46.367	.450
ด้านที่ 2	4.41	0.44	4.25	0.52	32.189	.505
ด้านที่ 3	4.45	0.32	4.26	0.40	33.202	.650
ด้านที่ 4	4.39	0.45	4.23	0.51	449.947	.350
ด้านที่ 5	4.39	0.52	4.20	0.61	60.285	.252
ด้านที่ 6	4.56	0.32	4.52	0.31	89.563	.550
ด้านที่ 7	4.40	0.45	4.25	0.52	34.858	.450
ด้านที่ 8	4.39	0.30	4.27	0.41	63.056	.650
ด้านที่ 9	4.44	0.36	4.17	0.64	46.472	.350
ด้านที่ 10	4.34	0.42	4.24	0.52	90.680	.250
ด้านที่ 11	4.45	0.25	4.29	0.36	147.260	.510
รวม	4.41	0.37	4.24	0.47	71.966	.675

จากตารางที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการของทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (สรุปย่อ)

ด้านภาวะผู้นำ ทางวิชาการ	F	Sig.	ผลการทดสอบ
ด้านที่ 1	0.732	.475	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 2	0.632	.385	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 3	0.835	.451	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 4	0.260	.345	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 5	0.369	.525	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 6	0.236	.240	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 7	0.328	.450	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 8	0.117	.378	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 9	0.278	.245	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 10	0.324	.465	ไม่แตกต่าง
ด้านที่ 11	0.223	.345	ไม่แตกต่าง
ภาพรวม	0.505	.488	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ค่า F เท่ากับ 0.505 และมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.488 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานไม่ได้ส่งผลต่อความแตกต่างของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ เขต 3 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนงานวิชาการอย่างเป็นระบบและให้ความสำคัญต่อการกระบวนการจัดการเรียนการสอนในฐานะภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการประสานงานการใช้หลักสูตรและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูง

แสดงถึงความพยายามในการสร้างความสอดคล้องระหว่างหลักสูตร การปฏิบัติการสอนและบริบทของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Horng & Loeb (2010) ที่เสนอว่าผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 มิใช่เพียงผู้ควบคุมงานวิชาการ แต่ต้องเป็นผู้ออกแบบระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อประสิทธิภาพของครูและผลลัพธ์ของผู้เรียน ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับ Hallinger (2015) ที่เน้นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมทั้ง การกำหนดเป้าหมาย การบริหารกระบวนการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนอย่างเป็นองค์รวม

เมื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับงานวิจัยในบริบทประเทศไทย พบว่าผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับทิพย์วรรณ บัวพล และกฤษฎี กิตติฐานัส (2025) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะในมิติการพัฒนาระบบการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับสุริย์รัตน์ นามดาว และจารุวรรณ แก่นทรัพย์ (2025) รวมถึงเพชรรุ่ง เรืองรุ่ง (2025) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มร่วมกันว่าผู้บริหารในสถานศึกษามีความตระหนักต่อบทบาททางวิชาการมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลที่พบว่าด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้ยังอยู่ในระดับมาก อาจสะท้อนข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของภาระงานบริหารที่ทำให้ผู้บริหารยังไม่สามารถลงลึกในมิติการพัฒนารายบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับข้อค้นพบของอนุชิต บุณพันธ์ และมัทนา วังถนนศักดิ์ (2024) ที่ชี้ว่าผู้บริหารจำนวนไม่น้อยยังคงเผชิญความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างงานบริหารจัดการและงานวิชาการ โดยภาพรวมผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และมีแนวโน้มสอดคล้องกับกรอบแนวคิดสากล แต่ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในเชิงลึก โดยเฉพาะการเสริมสร้างความใกล้ชิดเชิงวิชาการกับครูและนักเรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในระยะยาว อันจะนำไปสู่การยกระดับสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงตามแนวคิดของทิศทางการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2. ผลการวิจัยด้านการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบข้อค้นพบที่สอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงภาพรวม กล่าวคือ ไม่ปรากฏความแตกต่างของภาวะผู้นำทางวิชาการในทุกมิติระหว่างกลุ่มตัวแปรดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะค่อนข้างเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ถูกกำหนดหรือแปรผันอย่างเด่นชัดตามปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ระบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดมีความเป็นเอกภาพภายใต้นโยบายเดียวกัน ทำให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาทักษะด้านวิชาการในทิศทางใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Horng & Loeb (2010) ที่ชี้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการในปัจจุบันมีแนวโน้มถูกกำหนดด้วยโครงสร้างระบบและนโยบายมากกว่าคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และสอดคล้องกับ Hallinger & Murphy (1986) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทเชิงโครงสร้างที่มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมาย การนิเทศ และการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มากกว่าการสะท้อนความแตกต่างเชิงประชากร นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของเพชรรุ่ง เรืองรุ่ง (2025) สุริย์รัตน์ นามดาว และจารุวรรณ แก่นทรัพย์ (2025) รวมถึงเสาวลักษณ์ ชินวงษ์ (2025) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามักอยู่ในระดับใกล้เคียงกันโดยไม่แตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับทิพย์วรรณ บัวพล และกฤษฎี กิตติฐานัส (2025) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีลักษณะเป็นพฤติกรรมเชิงระบบที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มากกว่าการถูก

กำหนดโดยคุณลักษณะส่วนบุคคล ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในบริบทนี้ควรมุ่งเน้น การพัฒนาระบบและกระบวนการมากกว่าการจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการเพื่อนำผลไปใช้ ดังนี้

1.1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม (peer coaching) เพื่อส่งเสริมการสะท้อนผลการสอน (reflection) และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน

1.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของครู เพื่อยกระดับการพัฒนาการเรียนการสอนบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เชิงวิชาชีพภายในสถานศึกษา

1.3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ข้อมูลจากการนิเทศ การสังเกตการสอน และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) แก่ครูในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งใช้ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนในการวางแผนสอนซ่อมเสริมอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความลุ่มลึกและครอบคลุมยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1. ควรมีการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในมิติของการนิเทศและการ ประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ ยกระดับคุณภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ เป็นเลิศ (Best Practice) เช่น โรงเรียนดีประจำตำบล หรือโรงเรียนในฝัน เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการ งานวิชาการที่มีประสิทธิผล และพัฒนาเป็นนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

2.3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาที่มีความโดดเด่น ทางวิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การตัดสินใจ และปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งจะเป็ นฐานความรู้สำคัญในการพัฒนาทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ ปู่ทอง. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต

1. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 16(2), 71–85.

ทิพย์วรรณ บัวพล, & กฤษฎี กิตติฐานัส. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน, 7(2), 656–670.

เพชรรุ่ง เรืองรุ่ง. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 7(3), 623–634.

สุรียรัตน์ นามดาว, & จารุวรรณ แก่นทรัพย์. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนแม่ตาว-พระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 7(4), 508–520.

เสาวลักษณ์ ชินวงศ์. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์*, 3(4).

อนุชิต บุรณพันธ์, & มัทนา วังนอมศักดิ์. (2024). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตวิวิทยา พุทธรณทล. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2), 159–170.

จุฬาลักษณ์ ปู่ทอง. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 16(2), 71–85.

ทิพย์วรรณ บัวพล, & กฤษฎี กิตติฐานัส. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน*, 7(2), 656–670.

เพชรรุ่ง เรืองรุ่ง. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 7(3), 623–634.

สุรียรัตน์ นามดาว, & จารุวรรณ แก่นทรัพย์. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนแม่ตาว-พระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 7(4), 508–520.

เสาวลักษณ์ ชินวงศ์. (2025). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์*, 3(4).

อนุชิต บุรณพันธ์, & มัทนา วังนอมศักดิ์. (2024). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตวิวิทยา พุทธรณทล. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2), 159–170.